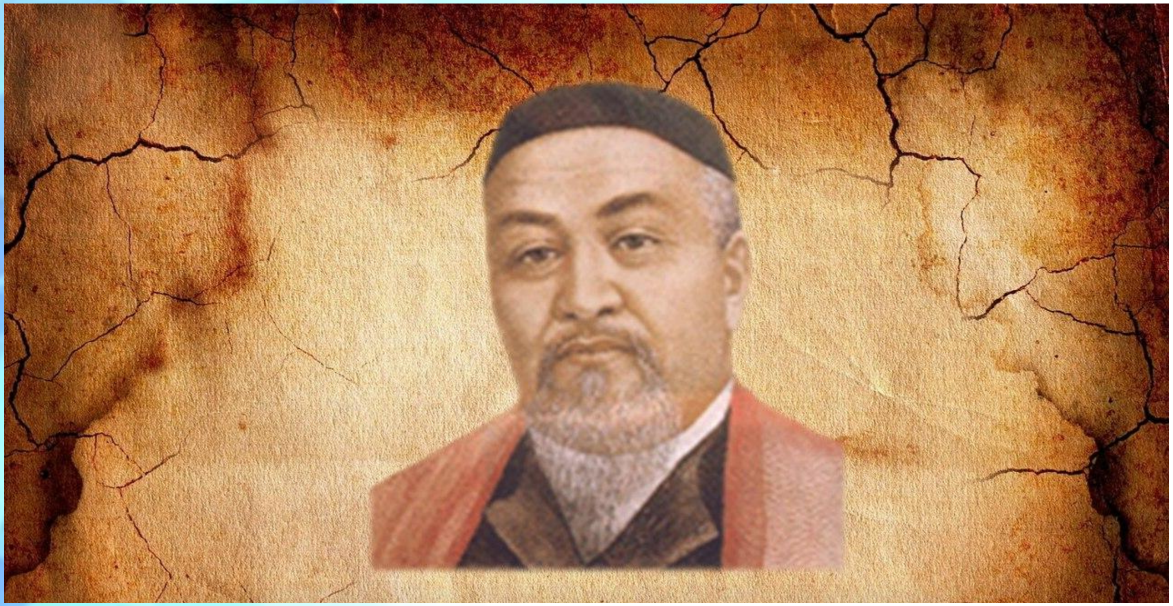

Ұлы ақын, жазушы, қоғам қайраткері, қазақ әдебиеті негізін қалаған ағартушы

Абай (Ибраһим) Құнанбайұлына 175 жыл

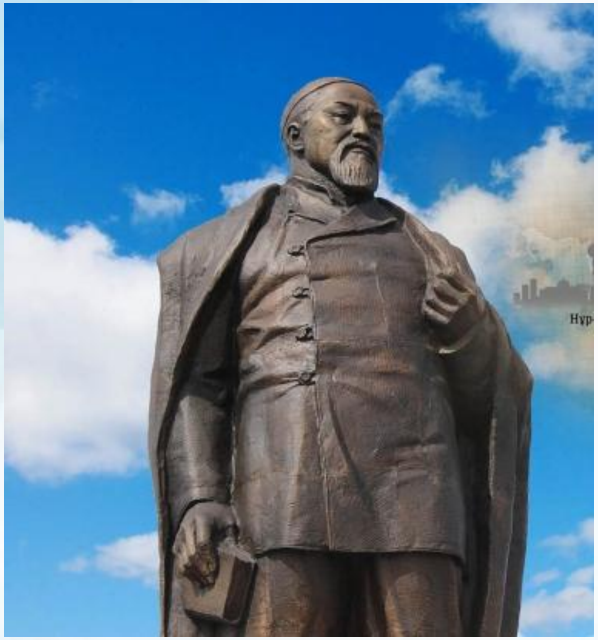

Абайдың сөзі – қазақтың бойтұмары.

... Абай – біздің ұлттық ұранымыз болуы керек. Абайды таныту арқылы біз Қазақстанды әлемге танытамыз, қазақ халқын танытамыз. Менің балаларым мен ертеңгі ұрпағыма Абайдан артық, Абайдан ұлы, Абайдан киелі ұғым болмауға тиіс.....

Елбасы Н.Ә. Назарбаев

Құнанбай Абайдың әуелден-ақ әкенің баласы болмай, адамның баласы болуды армандағаны белгілі. Сол көксеген мұратына жетіп, барша әлемге аты қадірлі, сөзі өтімді, пікірі қымбат Адамзат Ардағы, Адамзат Ақыны, Адамзат Ақылманы болып көтеріліп отыр.

Н.Ә.Назарбаев.

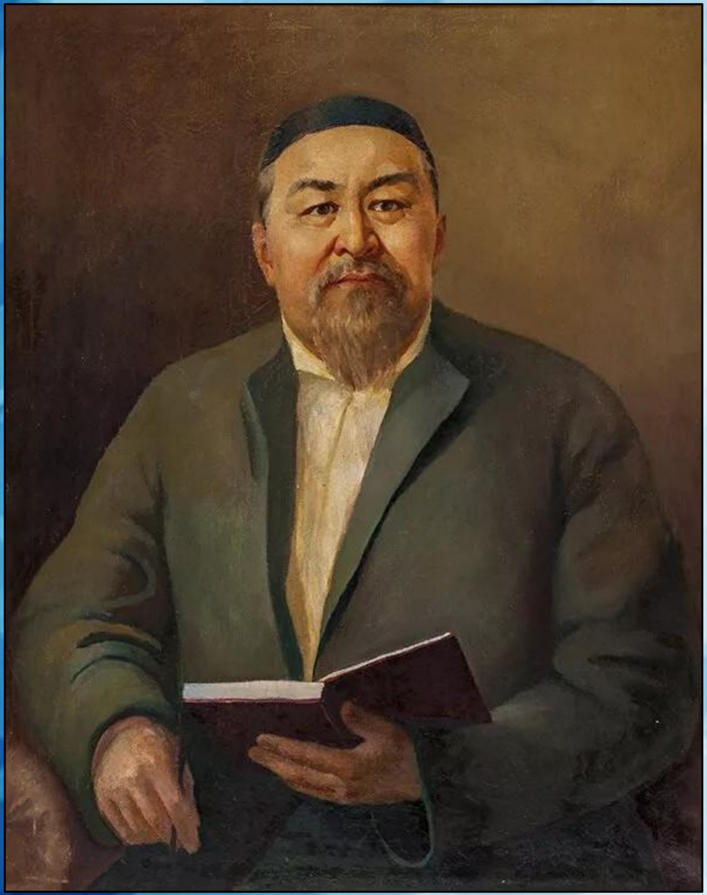

1845-1904

Абай шығармашылығы - адамзат мәдениетінің рухани асыл қазынасына қосылған асыл мұра. Оның философиялық тереңдігімен, көркемдік, эстетикалық қуатымен, мағыналық салмағымен, ғибраттық, тағлымдық мәнімен ерекшеленетін ойлы сөздері халық жүрегіне жол тапқаны мәлім

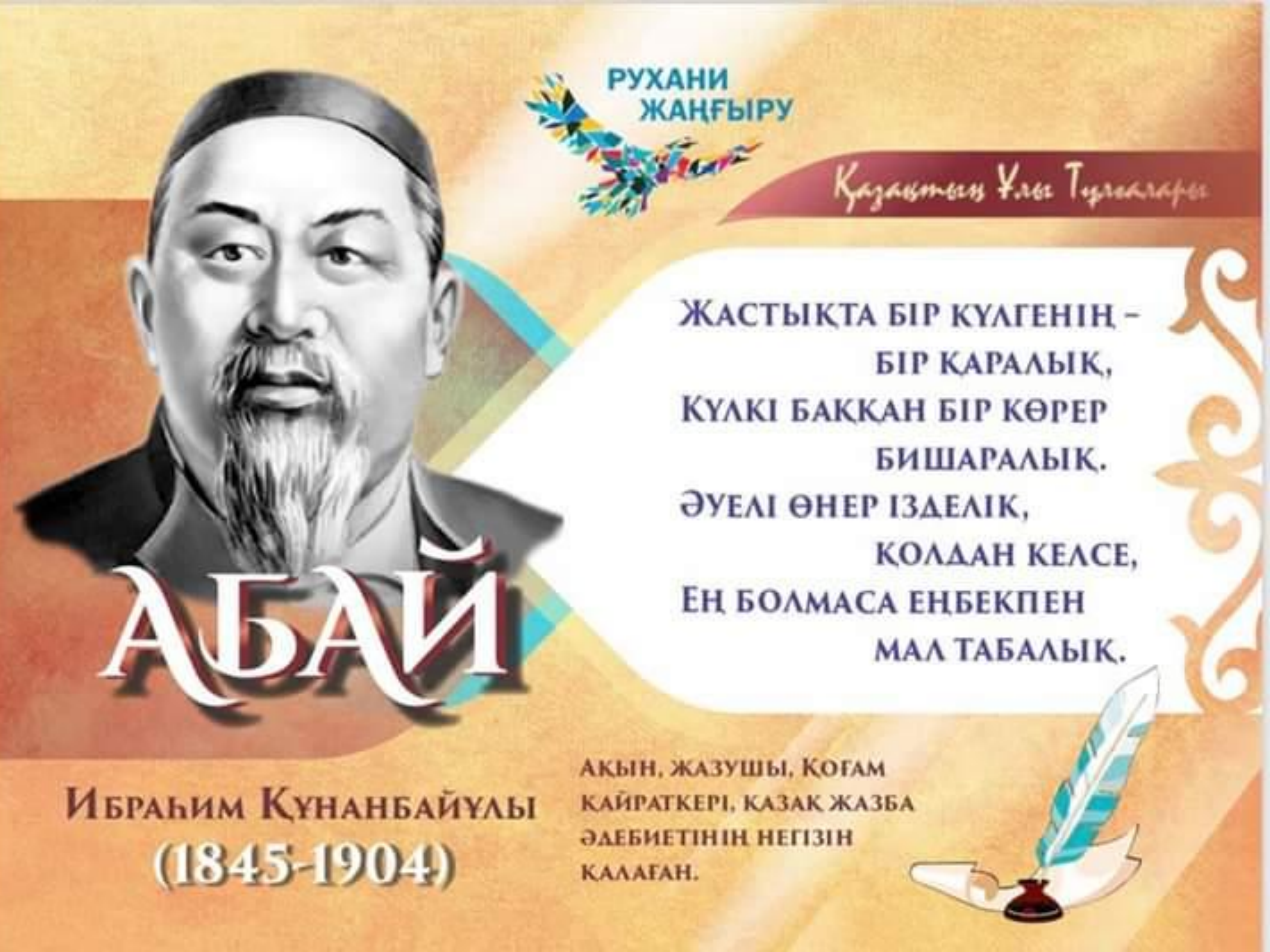
РУХАНИ
ЖАҢҒЫРУ
Қазақтың Ұлы Тұлғалары
ЖАСТЫҚТА БІР КҮЛГЕНІҢ –
БІР ҚАРАЛЫҚ,
КҮЛКІ БАҚҚАН БІР КӨРЕР
БИШАРАЛЫҚ.
ӘУЕЛІ ӨНЕР ІЗДЕЛІК,
ҚОЛДАН КЕЛСЕ,
ЕҢ БОЛМАСА ЕҢБЕКПЕН
МАЛ ТАБАЛЫҚ.
АБАЙ
Ибраһим Құнанбайұлы
(1845-1904)
АҚЫН, ЖАЗУШЫ, ҚОҒАМ
ҚАЙРАТКЕРІ, ҚАЗАҚ ЖАЗБА
ӘДЕБИЕТІНІҢ НЕГІЗІН
ҚАЛАҒАН.

”Сезіаяқ” *(сегіз жолды) - сол уақытта орыс, батыс әдебиетінде болмаған жаңалық. Мұнда көп нәрсені айтады. Әрбір шумағы бір түйінді пікірге айналып отырады. Абайда “Жалғыздың үні” ең алғаш осы өлеңінде айтылады. Бұл жалғыздық, дарашылдық емес. Заманынан ерте туған, озық ойлы жалғыздың трагедиясы.*

М.Әуезов

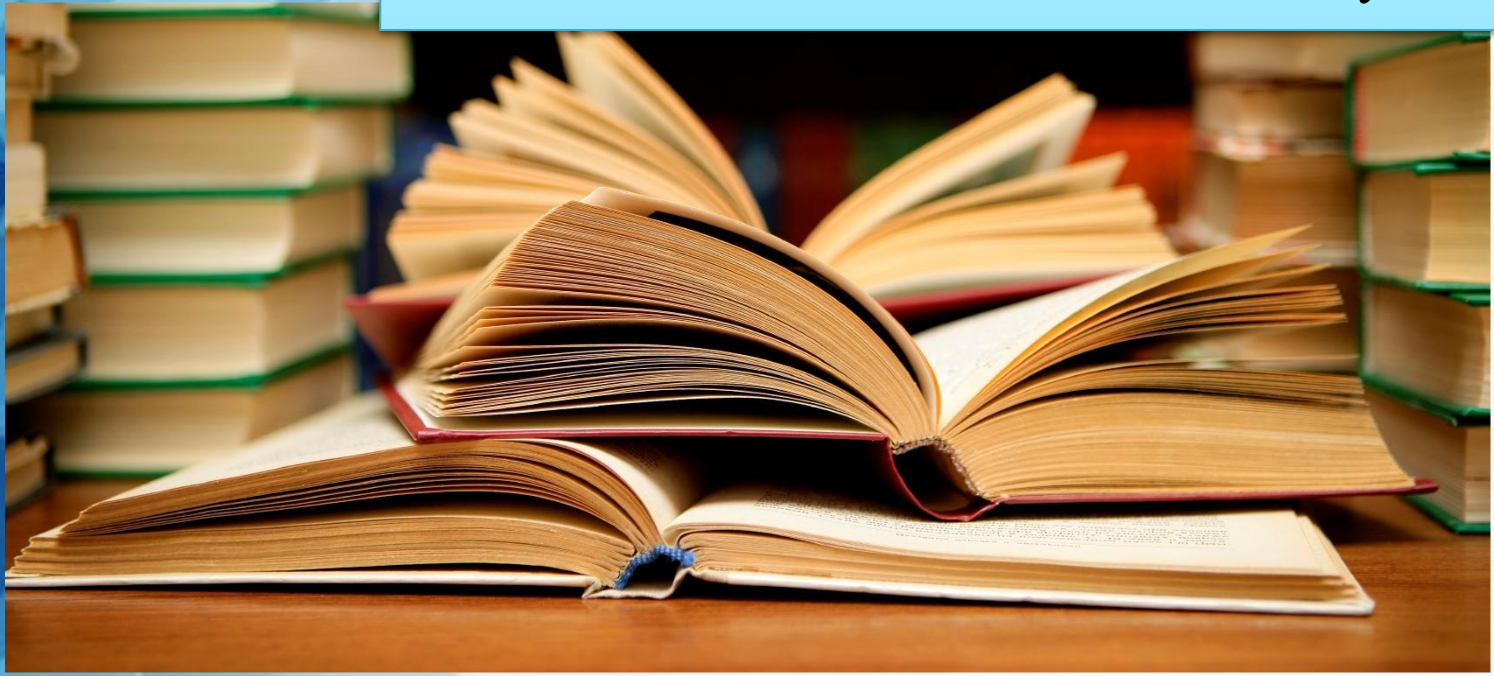

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

Қазақтың Ұлы Тұлғалары

АБАЙ

БІРІҢДІ ҚАЗАҚ,
БІРІҢ ДОС,
КӨРМЕСЕҢ –
ІСТІҢ БӘРІ БОС!

ИБРАҺИМ ҚҰНАНБАЙҰЛЫ
(1845-1904)

АҚЫН, ЖАЗУШЫ, ҚОҒАМ ҚАЙРАТКЕРІ, ҚАЗАҚ ЖАЗБА ӘДЕБИЕТІНІҢ НЕГІЗІН ҚАЛАҒАН.

Абайдың өмірі мен шығармашылық өнерін зерттеудің алғашқы өнімді кезеңі деп А.Байтұрсынұлы, К. Ысқақұлы, Ә.Бөкейханов, М.Дулатұлы, І.Жансүгіров, Қ. Жұбанов, Ы.Мұстамбайұлы, Ғ.Тоғжанов секілді әдебиет пен мәдениет қайраткерлерінің зерттеу еңбектері мен мақалалары бар

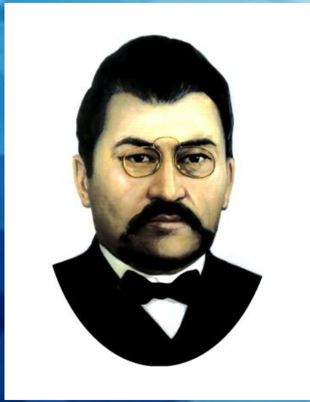

Абай 10 тамыз 1845 ж. қазіргі Семей облысының Шыңғыс тау бөктерінде Қарқаралының аға сұлтаны Құнанбайдың төрт әйелінің бірі – Ұлжаннан туған

Абай Құнанбайұлының ұл-қыздары

Ділдәдан	
1	Ақылбай
2	Әбдірахман,
3	Күлбадан
4	Әкімбай
5	Мағауия
6	Райхан

Әйкерімнен (Шүкімән)	
1	Тұрағұл,
2	Мекайыл
3	Ізкаіл
4	Кенже

Абай отбасымен, 1903 жыл. 1-қатарда: Пәкизат, Тұрағұл Абайұлы, Әубәкір Ақылбайұлы. Отырған Абай Құнанбайұлы. 3-қатарда: Мағауия Абайұлы, Еркежан, Кәмәлия (Әубәкірдің әйелі).

Суретте Абайдың Ділдәдан туған тұңғыш баласы Ақылбай және Абайдың өзі және Әйгерімнен туған ұлы Тұрағұл. Сурет 1896 жылы Семей қаласында түсірілген. Түпнұсқа

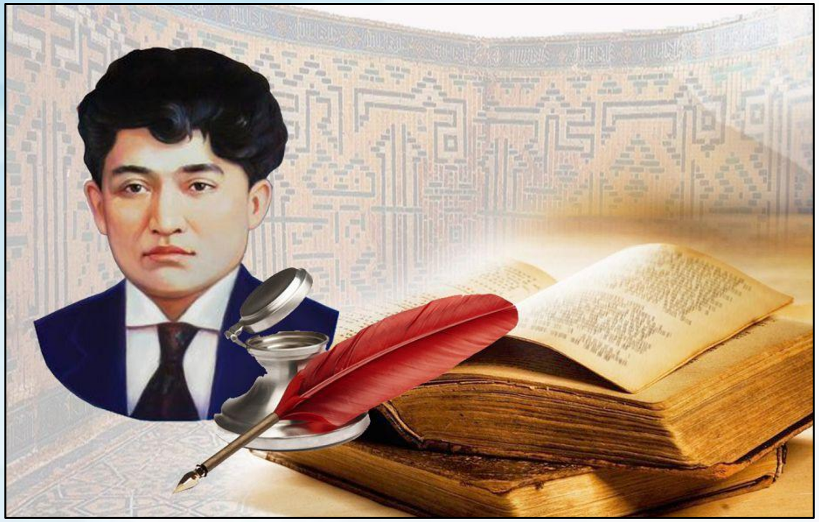

Шын хакім, сөзің асыл – баға жетпес

Бір сөзің мың жыл жүрсе дәмі кетпес.
Қарадан хакім болған сендей жанның
Әлемнің құлағынан әні кетпес!

...Ай, жыл өтер, дүние көшін тартар,
Өлтіріп талай жанды, жүгін артар.
Көз ашып, жұртын ояу болған сайын,
Хакім ата, тыныш бол, қадірің артар.

Мағжан Жұмабаев

Қазақтың бас ақыны Абай Құнанбаев. Онан асқан бұрынғы - соңғы заманда қазақ даласында біз білетін ақын болған жоқ.

Ахмет Байтұрсынов

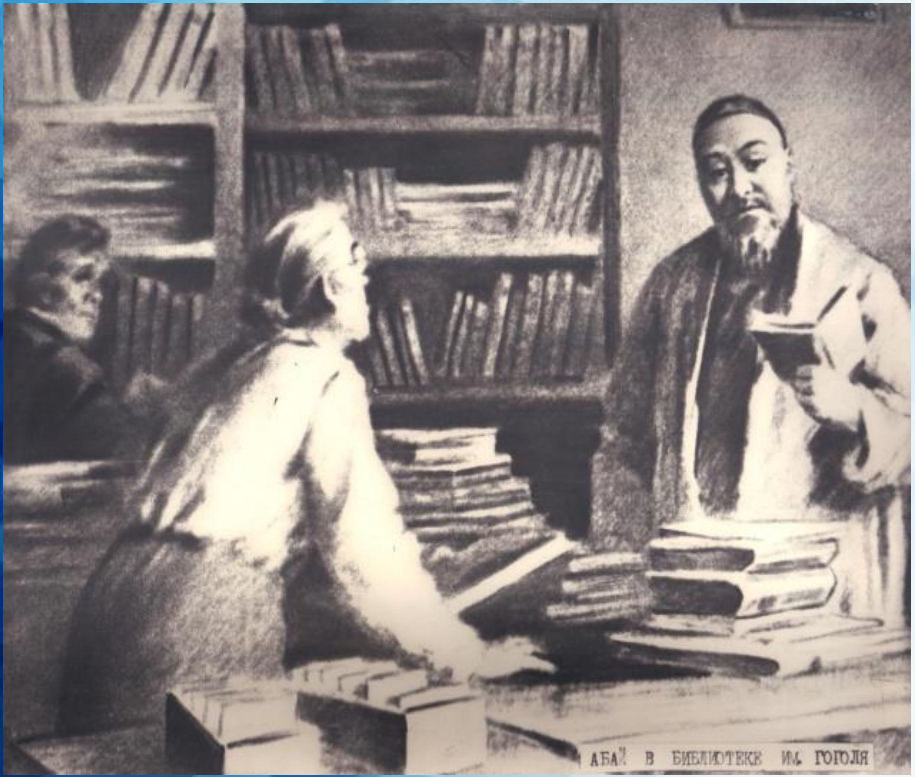

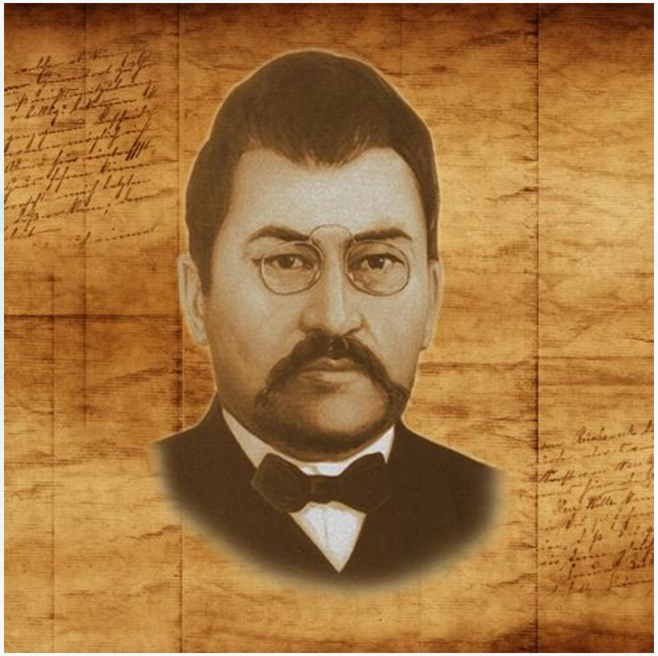

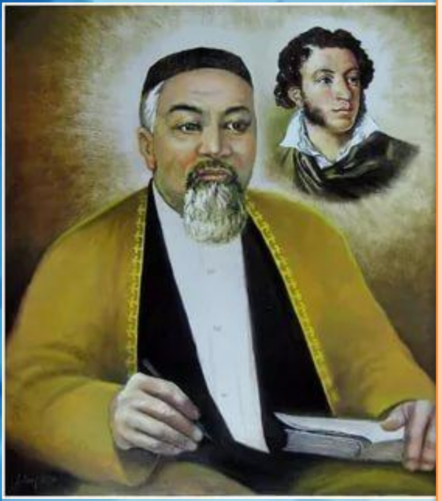

Махаббат жырларының ішіндегі Абайдың Ұлылығын, асқан талантын танытқан Пушкиннен аударған «Евгений Онегиннің» үзінділері. Мұнда Абай жай аудармашы емес. Алдымен, өлеңмен жазылған ұзақ романның өз ақындық мұратына керек жерін ғана тандап алады

Ер мен әйелдің арасындағы қарым-қатынас, отбасы құру мәселесінде Абай тек қана бірін-бірі шын жүректен сүйген махаббатты, соның негізінде ер мен әйелдің бір-бірін іздеп табушылығын мойындайды

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

Қазақтың Ұлы Тұлғалары

АБАЙ

ЖАСАУЛЫ ДЕП, МАЛДЫ
ДЕП БАЙДАН АЛМА,
КЕДЕЙ ҚЫЗЫ АРЗАН ДЕП
ҚҰМАРЛАНБА.
АРЫ БАР, АҚЫЛДЫ БАР,
ҰЯТЫ БАР
АТА-АНАНЫҢ ҚЫЗЫНАН
ҒАПЫЛ ҚАЛМА.

ИБРАҺИМ ҚҰНАНБАЙҰЛЫ
(1845-1904)

АҚЫН, ЖАЗУШЫ, ҚОҒАМ ҚАЙРАТКЕРІ, ҚАЗАҚ ЖАЗБА ӘДЕБИЕТІНІҢ НЕГІЗІН ҚАЛАҒАН.

Абай - өз заманының биік парасат иесі ғана емес, бүгінгі заман қайшылықтарын шешуге де бағыт берген биік тұлға. Ақынның адамгершілік мұраттары тек өлеңдерінде ғана емес қара сөздерінде де терең философиялық толғаныспен көрініс тапқан. Абай өзінің оқушысы мен тыңдаушыларымен әңгімелеседі

Данагүл Байқадамоваға заманымыздың заңғар жазушысы Мұхтар Әуезовтің «Абай жолы» эпопеясын стенографиялау бақыты бұйырған

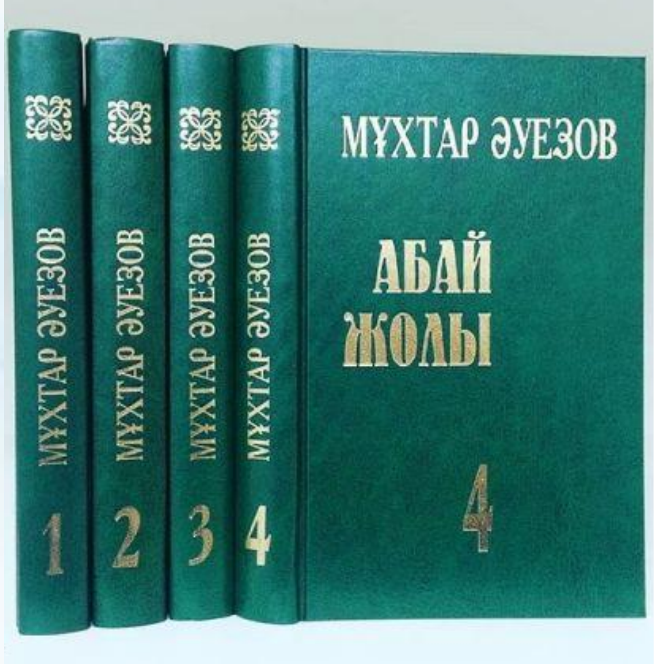

Қазақ, орыс және бірнеше шығыс елдерінің тілдерін білген

Әлем және орыс әдебиетін тұңғыш рет ана тілімізге аударған

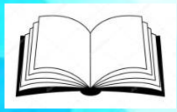

170 өлеңі, 56 аудармасы 45 қара сөзі бар

«Абай жолы» - XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ халқы өмірінің айнасы

Абайдан оқығаның табылады,
Абайды оқымаған қағынады.
Абайды оқы, ерінбе, еркелеме,
Абайдан іздегенің табылады.

ағартушы
ұлы
ақын
дана
аудармашы
А.Құнанбаев
композитор
классик
жазушы
философ
!

Жүрегіңнің түбіне терең бойла,
Мен бір жұмбақ адаммын, оны да ойла.
Соқтықпалы, соқпақсыз жерде өстім,
Мыңмен жалғыз алыстым, кінә, қойма!

Абай бізге дара шың,
Оқи қалсаң данасын.
Егер Абай болмаса,
Ғибрат қайдан аласың?

Абай ақыл кеніші ,
Мақтан етер ел іші.
Алып туса анадан,
Ананың бұл - жемісі.

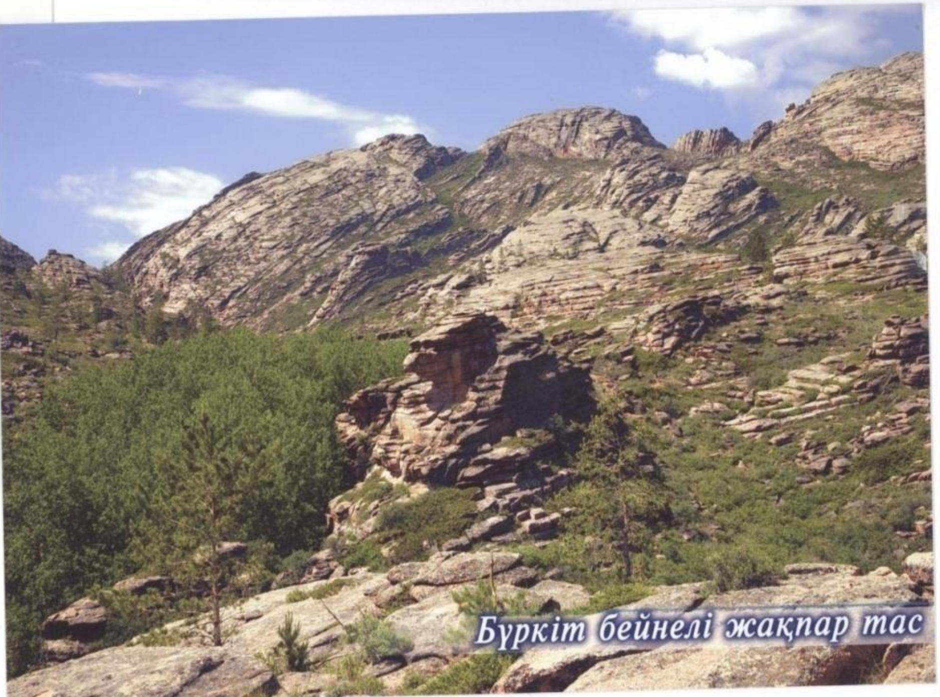
Бүркіт бейнелі жақпар тас

Ұлылар мекені - Шыңғыстау

Абай мұражай үйінің ішкі көрінісі

Ағасұлтан алаңындағы Абай ескерткіші. Қарауыл ауылы.

Абайдың сүйікті жары
Әйгерімнің сүйектөсегі

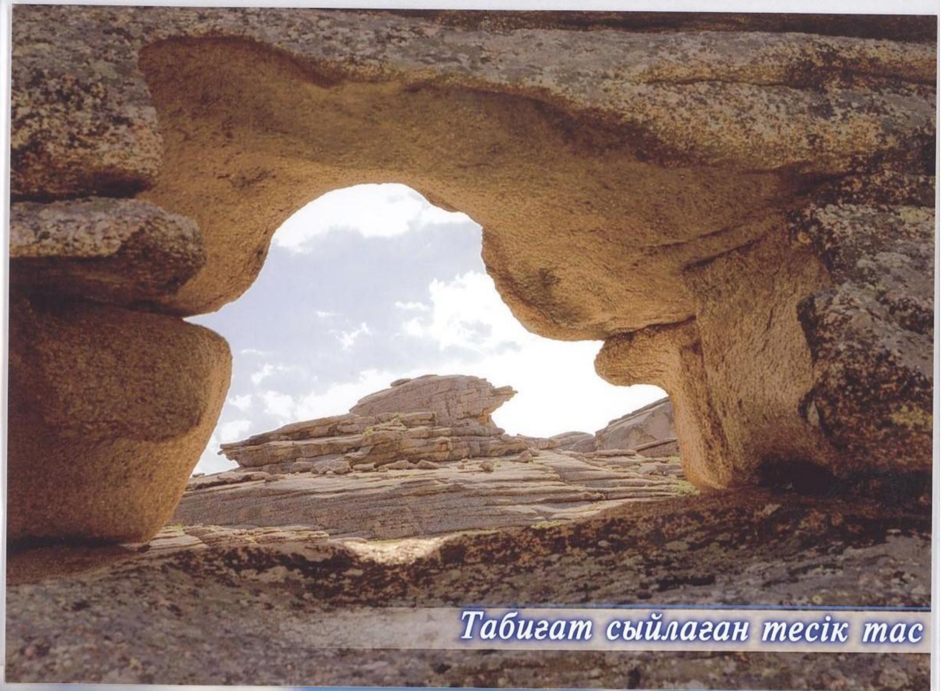

Табиғат сыйлаған тесік тас

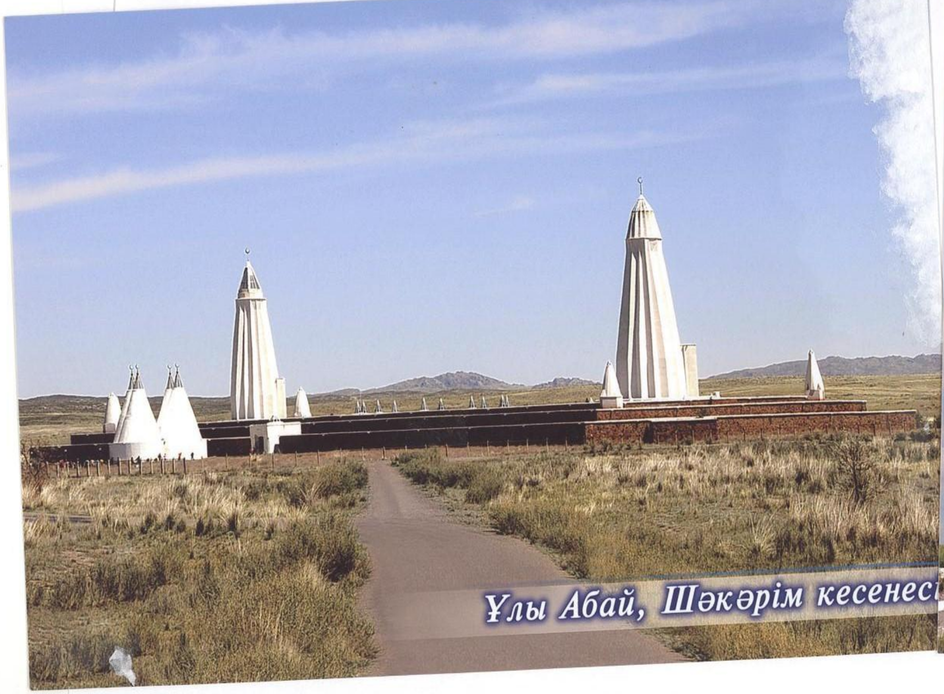

Ұлы Абай, Шәкәрім кесенесі

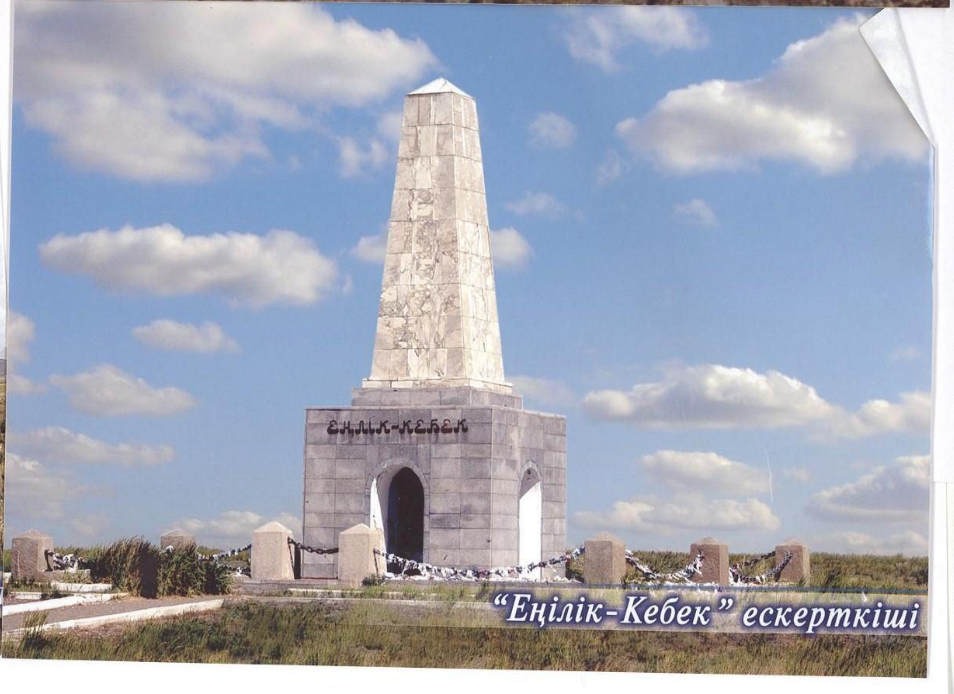

"Еңлік-Кебек" ескерткіші

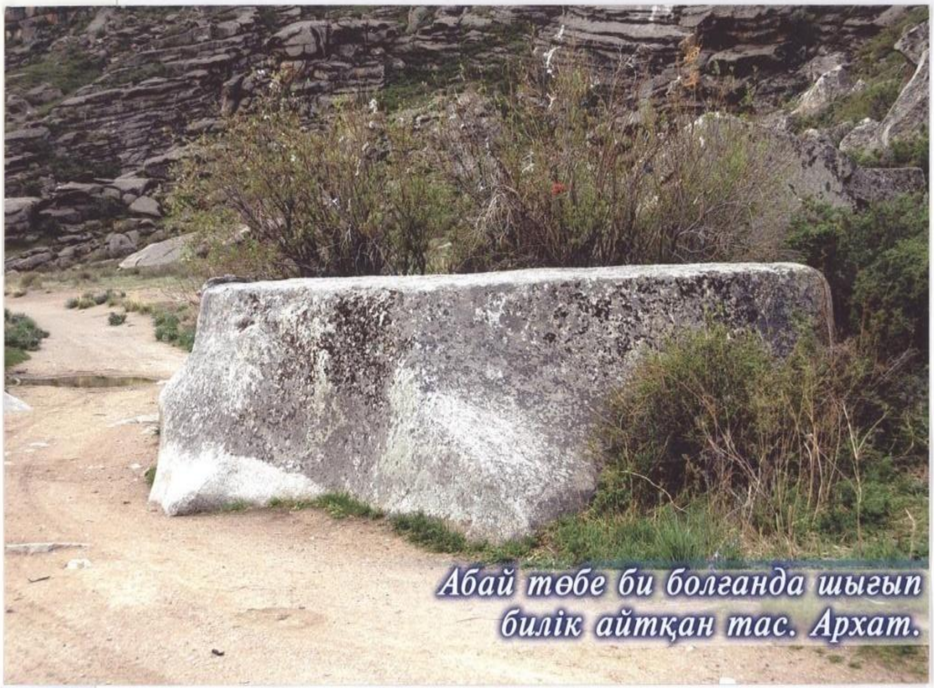

Абай төбе би болганда шығып билік айтқан тас. Архат.

Ұлы Абайдың әжесі Зере мен анасы Ұлжанның кесенесі

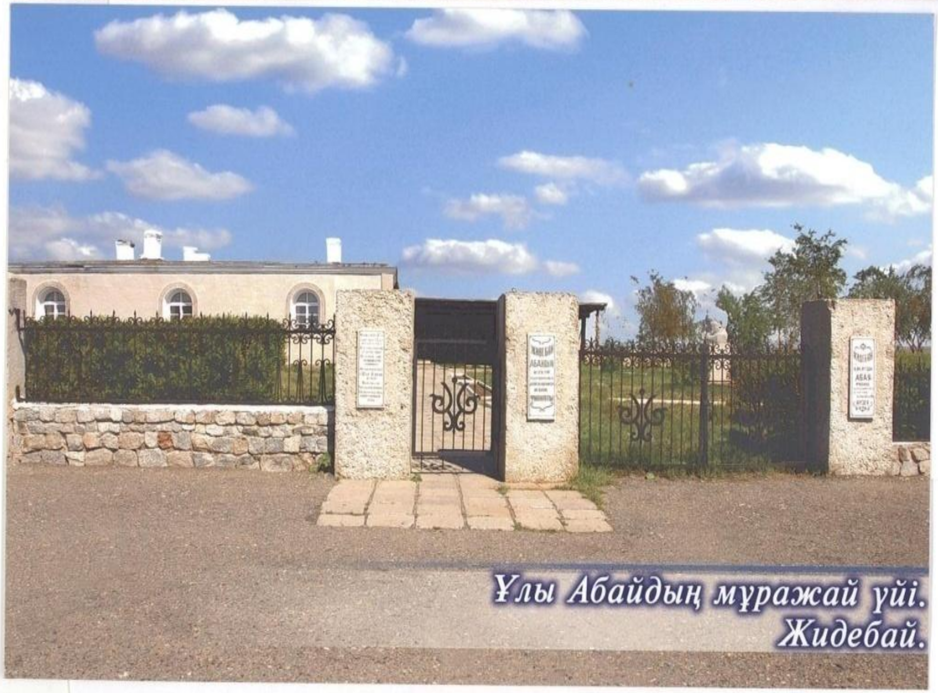

Ұлы Абайдың мұражай үйі. Жидебай.

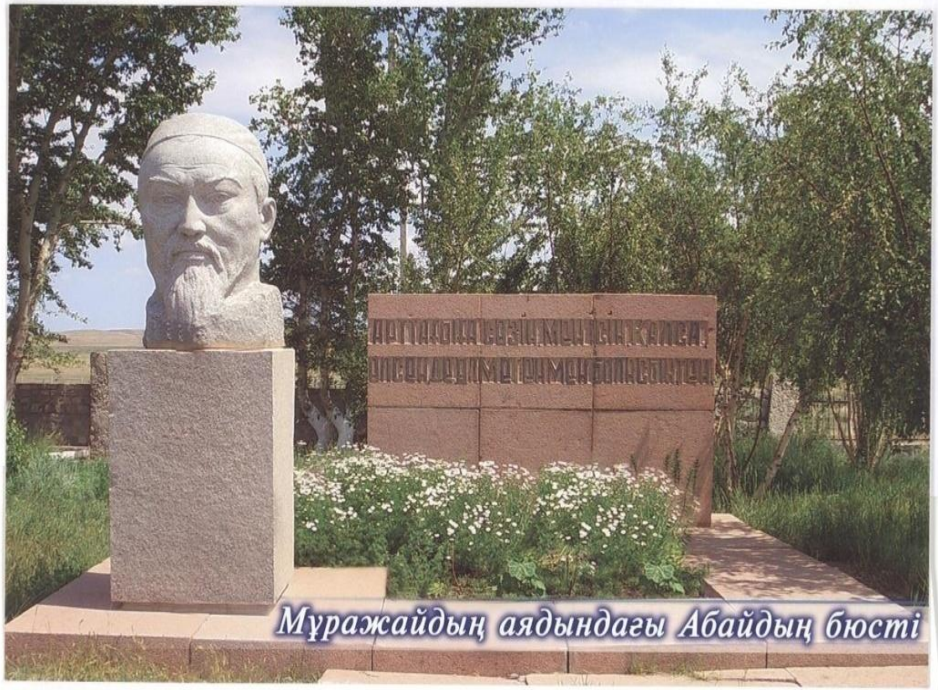

Мұражайдың аядындағы Абайдың бюсті

Абайдың орыс үлгісінде жасатқан
қос қазанды пеші. А...

Әйгерімге Абай жасатқан
күміс ертоқым

Абай мен Оспанның құлпытасы

Кесенеге кіре берістегі
Абайдың қабірінің топырағы
қойылған тұғыр

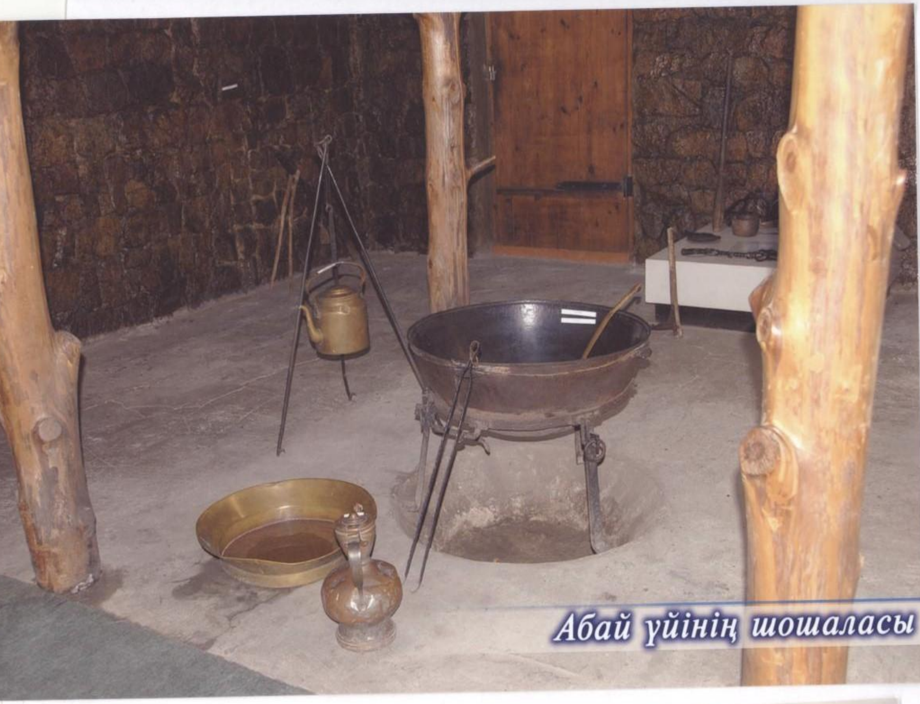

Абай үйінің шошаласы

Шәкәрім мен Ахаттың құлпытасы

Желсіз түнде жарық ай,
Сәулесі суда дірілдеп...

Кесенедегі амфитеатрдың көрінісі

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАҚМЕТ!